

DISCOVERY OF KANGLEIPAK

73

ରାଂଖେମଚା ଚିତ୍ତମଳେନ

13/03/2017

ଯାଓଶଂ କୁମହେ କରିନୋ ?

(ଆଇନ (Law) ନା ଯାଫମ ଥୋକପା ?)

ଲୈପାକୀ ଲୈଙ୍ଗକ ମପୁଶିଂଦା ରାକ୍ଷଚବା ।

ଯାଓଶଂ ହାୟବା ହୋଜିକ ନୁମିଂ ମଙ୍ଗନି ଚର୍ଚଦୁନା ଶାନ୍ତିରିବା ମୟାଂ ଲିଲା ଅସି କରିନୋ? ମସିଗୀ ଆମାଂବା କରିନୋ(?) ହାୟବସି ହୋଜିକୀ ମୀରୋଲ, କଂଲେ ମୀରୋଲ ଅସିନା ଆୟାମ୍ବନ ଖଂଦବଣ୍ମ ତୌରି । ମସିଗୀ ହସ୍ତୋଯା ଯାବା, ତୁଂଦା କଂଲେ ମୀରୋଲଦା ତାରକପା ଯାବା ଅମୋଃପା ମମି ଅଦୁ କରିନୋ ଖଂଦିବସି, ଭାରତ ହିନ୍ଦୁଗୀ କଂଲେ ମୀତେନା ହେବା ଅଦୁ, ହୋଜିକ ଚହିଚା ୧୮ ଶ୍ଵଦଗୀ କଂଲେପାକତା ହିନ୍ଦୁନା ରାୟେନ ଚୁକଲି ପାଯଥିବଦଗୀ, କଂଲେ ମୀତେଗୀ ଥୋକ (Brain) ଦଗୀ ଚାମଥୋକଥିବା, Brain Washing ତୋଥିବଦଗୀ ଓଇରକପନି ।

ତଶେଣ୍ଠା ହାୟରବଦା, କଂଲେ ମୀତେଗୀ ଥୋକ (Brain) ଅଦୁ ଚାମଥୋକଗୀ ହିନ୍ଦୁଗୀ ଅନେମ୍ବା, ଆମୋଃପା ଚର୍ଚବୀ, ହୈନ୍ବି, ଥାଜନବୀ ଅଦୁ ଖରମହୈଦି ହାଂପଚିନିଥିବଦଗୀ ଥୋକଥିବନି । ମୁନ୍ନା ଖନବୀୟ, ମସି ତଶେଣ୍ଠା ଚୁମ୍ବବନି ।

ହୋଜିକ ଚର୍ଚନରିବା ଯାଓଶଂ କୁମହେଗୀ ମଓଁ ଅସି ଆଇନ (Law) ଗୀ ମତାଂଦସୁ ହାୟଫମ ଖଂଦନା ଲାଞ୍ଛି, ମଥାଦା ଇଜରକେ ମୁନ୍ନା ଖନବୀୟ ।

ଯାଓଶଂ କୁମହେ ଅସି ହିନ୍ଦୁନା ନିଂଥୋ ଓଇରିଲୋଡା, କଂଲେପାକତା ପୁଶ୍ଲକପନି । ଅଦୁବୁ କଂଲେପାକ (ମନିପୁର) ଗୀ ଯାଓଶଂଗା, ହିନ୍ଦୁଗୀ ବେଙ୍ଗେଲଦା ଚର୍ଚପା ଅସୁକ୍ରୀ ମତିକ ଖେଳାଥେ, କରି ଖେଲେ, କ୍ୟାମ ଖେଲେ, କରିଗୀନୋ ମୁନ୍ନା ଖନବୀୟ ।

ଅହାନବା ଆମାଂବା, ତୁଂଦା କଂଲେ ଖୁନ୍ନାଇଦା ଅମୋଃପା ଚାମଥୋକପା ଯାରେଇଦବା ମମି ତାରକଗଦବା ଅଦୁ ଯେଂବୀୟ - ଯାଓଶଂଦା ନୁପା ପାଖଂ ଲୈଶାବୀ, ନୁପାମଚା ନୁପୀମଚା ମନିଂତୟା ଅବେର ତୈନାହଞ୍ଚି । ଅବେର କଂଲେପାକୀ ନାହିଁ, ହିନ୍ଦୁଗୀନି । ହୋଜିକତି ନୋକନିବା କୁମହେ, କରିଗୁମ୍ବା ମତମଦା ଇକାଯାଜବା କୁମହେ ଅସି ଖରମହୈଦି ହହୁରେ । ଯାଓଶଂଦା ନୁପା ନୁପୀ, ପାଖଂ ଲୈଶାବୀ ମଶା ମଶାମ ମମାଂଦା ଶୋକହଞ୍ଚି, ଆଇନ୍ନା ଯାବଗ୍ନ୍ୟା ।

ଇଜରିବା ନୁପା ଅସି ହୋଜିକ ଚହି ୮୪ ଶୁରେ । ମହାଙ୍କା ଚହି ୧୬/୧୭ ମୁକ ଶୁରକପଦା ଖାଇରମପନ କୈଥେଲଦା ଥୋକଥିବା ମହାକନା ଉଥିବା ଥୋଦୋକ ଅମାଖକ ମୀଯାମଦା ତମଜଗେ -

ଅହିବା ମଶାମକ ଯାମନା ପଥଲିବା ଅଙ୍ଗଂ ଓଇବିନିବା, ମହାକୁ ଅବେର ତୈନବା ଯାଓଶଂନା ମମାଯକା ଇଙ୍ଗଂ ଡାଂଦନା ଖାଇଲମପନ କୈଥେଲଦା ଚର୍ଚମହେ । ମହାଙ୍କା ଚର୍ଚଲିବା ମୟାଂ ଦୁକାନ ଅମଗୀ ମମାଂଦା ନୁପୀ ମଚା ଚହି ୧୩/୧୪ ରୋମଗୀ ଲେଂଗା ଖରନୁ ମମାଯ ଅବେର ଇତେ ତୈରଦୁନା ଚର୍ଚି । ମୟାଂ ଦୁକାନ ଅଦୁଦଗୀ ମୟାଂ ପାଖଂ ଅମା ମଖୁ୍ତ ନାମଦା ପୈଶା ଖରା ପାଯରଗା, ମଖୁ୍ତ ନାମଦା ଅବେର ଖରା ପାଯରଗା ଥୋକମହେ । ମହାଙ୍କା ମାଯଦା ଅବେର ଥିବତେ ତୈଗେ ହାୟରଗା ନୁପୀମଚାଶିଂ ଅଦୁଦଗୀ ମନାକତା ଚଂଶିଲାକହେ । ନୁପୀ ମଚାଶିଂ ଅଦୁନା ଲେପୁଗା ଶୁଇ । ମହାଙ୍କା ନୁପୀ ମଚାଶିଂ ଅଦୁନା ପୈଶା ଅମମମ ପୀ ମତୁଂଦା ଖରା ଚାଓରବା ନୁପୀମଚା ଅମଦା ଯାମା ନକଶିନ୍ନା ଚଂଶିଲାକହୁଗା କନା କୋନଶିଲାଗା ପାଯନିବା ମଫମଦା ପାଯରଗା ଅବେର ତୈରମହେ । ନୁପୀମଚା ଅଦୁ ତୌଫମ ଖଂଦନା ତୌନୁ ତୌନୁ ହାୟରଗା ଚେଷ୍ଟୋକପୁ ଶୁନ୍ଦୁନା ଫରଥି, ନୁପୀ ମଚା ଅତେଦୁନା କିନ୍ଦୁନା ଚେଷ୍ଟୋକଥି । ଏଥେଯ ନୁପାମଚା ଖରସୁ ଯେନ୍ଦୁନା ଲୈବେଦୁନା, ମୟାଂ ମଚା ଅଦୁ ନୁପୀମଚା ଅଦୁ ଥାଦୋକହୁଗା ଦୁକାନ ମନୁଂଦା ଚର୍ଚି, ନୁପୀ ମଚା ଅଦୁନା କପଳି କପଳି ତୌରଗା ହୋଗନ୍ତୁନା ଚର୍ଚି । ମସିବୁ ଆଇନ୍ନା ଯାବଦୌନା ନୁମିଂ ୫ ନି ଚର୍ଚହଞ୍ଚି । ଖଲୁବଦା ଥୋକପା ଅଦୁ ନିଂଶିଂବଦା ଯାମା ଟିକାଯବା ଥମୋଇ ଶୋକପା ପୋକଲି ।

ନୁମିଂ ଅଦୁମକତଦା ଅସିଗ୍ନ୍ୟା ଥୋଦୋକ ଅସି ଯାମା ଥୋକହୁଗା ଯାଇ ।

ଚହି ଖୁଦିଂଗୀ ଅସୁମା କଂଲେ ନୁପୀ ଖୁନ୍ନାଇଦା, ଆଇନ୍ନା ଯାବଦୌନା, ଅସୁମା କଂଲେ ଚନୁଶିଂଦା ଶାରାକ ତମ୍ଭକପା ଅସିନା, ତୁଂଗୀ ମୀତେ ନୁପୀ ଖୁନ୍ନାଇଦା କରି ଓଇରକପାଯାଇ ମୁନ୍ନା ଖନବୀୟ!

ଅନିଶ୍ଚବଦା, ଯାଓଶଂଦା କଂଲେ ଅଙ୍ଗାଶିଂଦା ନିବା ତୟାବା -

ଚହି ଖୁଦିଂଗୀ ଯାଓଶଂ ହାୟବା କୁମହେ ଅସି ପାଖଥୋକଇ । ଚହି ଖୁଦିଂଗୀ କଂଲେ ଅଙ୍ଗଂ ଖୁଦିଂମକପୁ ଶେଲ ନିବା ଚର୍ଚହଞ୍ଚି ଆଇନ୍ନା ତୌ ହାୟଦୁନା ତୌହନ୍ଦୁନୀନା । ଅଦୁଗା ଯୁମଥୋଇ ଖୁଦିଂଗୀ ମାଶିନ୍ଦନୁ, ଅଙ୍ଗାଶିଂଦା ନିବା (ନାକ-ଥେବା) ଲାକପଦା ଆଇନ୍ଗୀ ତୌଫମ ଥୋକପା ମହୋଦୌନା ଶେଲ ପୀ ।

ନିବା ହାୟବସି କରିନୋ ?

ପିକିଲିବା ନୌରିବା ଅଙ୍ଗାଶିଂ ଅଦୁଦଗୀ ଇଶିନଟିବା ଚେପାଂଗ୍ନ୍ୟା କୋକ ଅଦୁଦା, ଶୁଦନା ଲାଯନା ଶେଲ ତାନବା, ଲାଯନା ଶେଲ ଫଂକପା ଅଦୁଦା ନୁଂଶିଇଥୋକପା ହାୟବସି, ଶୁନିଂଦବା, ପୁନିଂଦବା, ଲୁନା ଖନଦବା, ଇରାଇ ଲାଯନା ଖନବା ପାରା ଅମା, ନୌରିବା ଅହାଂବା କୋକ ଅଦୁଦା ମଯେକ ଲାନା ଇଶିନବନି । ମଦୁନା ଅଙ୍ଗାଶିଂ ଅଦୁଦଗୀ ତୁଂଗୀ ପୁନସିଦା କରି ଓଇରକନି ମୁନ୍ନା ଖନବୀୟ । ତଶେଣ୍ଠା ହାୟରବଦା ତୁଂଗୀ କଂଲେପାକୀ Human Resource (ତୁଂଗୀ ଲନ) ମାଂନବା ହୋଣବା ଖୁଜିଲ ଥୋରାଥନି ।

କୁଣ୍ଡଲେ ପାକତା କରିଯା ମତମଦା, କନାନା ନିବା ତମ୍ଭୁଥି ?

চেথারোল কুমাৰ (1967-Edition) গী লামায় ১১৭ তা অসুমনা ইৱি “লাংবন থা শগেলশেন্না হৈনয়ে। থা অহনদা মহারাজনচিংনা জগনাথ প্ৰভুী যাথং লাকতুনা তৰেেনি ভিখয়া তৌয়ে।” মসিদা পঞ্চিবা মহারাজ অসি জয় সিংহ ভগ্যচন্দননি, খঃ ১৭৭৭ এদি দনি।

ନିବା ହ୍ୟାକା ଥୋରମ ଅସି କଂଲୈପାକତା ଖୁବି ୧୯୭୭ ଏଦି ଗୀ ମମାଂଦା ତୌରମଦବା ଖଂଳମଦବା ପୋଷକାନ ଡଗ୍ଜଟଙ୍ଗା
ମକ୍ରମଦା ନିର୍ଥିନ ତମ୍ଭିରମନି । ଫନବା ତମ୍ଭିରମ୍ବା ଓଇଗନ୍ଦା ମୁନା ରାଖିଲ ତୌବୀଯୁ ।

ମୈତ୍ରେ ନମଦୁନା ନିବା ତମ୍ଭୀବା ହାୟବସି martial character (ଥୋନା ଫବା ଲାଚ୍, ଲମ୍ଚ୍) ଅନ୍ତର୍ଭାବରେ ଯୋଗାଯାଇଛନ୍ତି।

অভ্যন্তরীণ শুবদা, শেল মুনবা -

ଅହେ ତଥା, ୮୦୧୨ ହିନ୍ଦୁ ନିର୍ଥୋ ପାଲିତେ ମତମଦନି ଶେଳ ମୁଣ୍ଡା ହାସବିନ୍ ଅବିବଗୀ ମଶକ ଓଇବା ହିନ୍ଦୁ ଧର୍ମ ଥୋରମାନ । ହିନ୍ଦୁ ନିର୍ଥୋ ପାଲିତେ ମତମଦନି ଶେଳ ମୁଣ୍ଡା ହାସବିନ୍ ଅବିବଗୀ ମଶକ ଓଇବା ହିନ୍ଦୁ ଧର୍ମ ଥୋରମାନ । ହିନ୍ଦୁ ନିର୍ଥୋ ପାଲିତେ ମତମଦନି ଶେଳ ମୁଣ୍ଡା ହାସବିନ୍ ଅବିବଗୀ ମଶକ ଓଇବା ହିନ୍ଦୁ ଧର୍ମ ଥୋରମାନ ।

ମରିଶୁବଦା ଯାଓଶଙ୍କୀ ନୂମିଂ ମଞ୍ଜାନି ଶୁତି ଥାବା
 ଯାଓଶଂ ହାୟବସି ବେଂଗୋଲଦାୟୀ ହୌରକପନି, ବେଙ୍ଗୋଲି ହିନ୍ଦୁ ନିର୍ଥୋଶିଙ୍କା ପୁଣିଲ୍ଲାମ୍ବନି । ହିନ୍ଦୁଗୀ ହୋଲି ହାୟବସିଗୀ
 ତୋଙ୍ଗନବା ମେଧନି । ଇନଦିଆଯାଦା ହୋଲି ହାୟରିବା ଥୌରମ ଅସି ନୋଂମତମକ ପାଂଥୋକଇ, ଓଫିସ ଶୁତି ଥାବା, ଥାଦାରୀ ଅଇବନା ମୁନ୍ନା
 ଖଂଦେ, ଭାରତତା ତୋବା ହିନ୍ଦୁ ଧର୍ମ ଗୀ ଥୌରମ ଅସି ଭାରତକୀ ମଫମ ପୁନ୍ନମକତା ଶୁତି ତୋରମଗନି ଥାଜଦେ । କରିଗୀ ମଧ୍ୟୋଯଗୀ
 ମନିପୁର, କଂଲୈଚା ଏକୋଯଗୀ କଂଲୈପାକତା ଶୁତି ନୂମିଂ ମଞ୍ଜାନି ଥାରିବା ? ମୁନ୍ନା ଖନବୀଯୁ । ଅଇବଗୀ ଓଇନଦି ମସି ଯାମ୍ବା ଇକାଯାଜବା
 ମେଧନି ।

অসিবু আইন (Law), ভারতকী আইন (Law) না যাকম থোকপ্রা ? যাকম দেখতে ?
 যাওশংগীমীংদা তৌরিবা থবকশিং অসি আইন (Law) না যাদবা শেংনা খংলবা থবক খৱা
 ১। যাওশং হায়বা মনিপুরী মৈতেশিং হিনদুশিংগী লীচৎ (ধৰ্ম) গী হৌরম তৌরিবা পুঘমক হিনদু নওবা আটে
 লীচৎকী ওইবা মীওইশিংদসু নমদুনা তৌহল্লি । শেল নিবা, শেল মুনবা, অবের তৈবা, লৈখোম যাওবা ইশিং চাইশিনবা, অসি
 মীয়ামগী ওইবা লয়শিংদা থোকতুনা, মীতে লীচৎ সানামহী চৎপা, খংফিটয়ান অসিনচিংবা লীচৎ চৎপা মীওইশিংদসু নমদুন
 তৌই, যুমদা চৎদুনা অতোঞ্চা লীচৎকী মীওইশিংদসু নমদুনা তৌই । মসি তশেংনমক Indian constitution গী
 Secularism থাওরিবা seculiar, secularsim হায়বা Indian constitution গী Principle অদুগী মাইয়োকতনি
 Secularism থগায়বনি, আইন (Highest Law of India) বু শীংনবনি ।

৩। যাওশং মঙ্গানি অসিগী মনুৎসা, কনাগু মীওইনা চংতবা যাদবা, তৌদবা যাদবা থবক অমগী মফি নানা শেংতুনা থোকপদা অবের, নিম তৈশিনবা, পেসকারী কাপশিনবা, অমোৎপা ইশিং চায়শিনবা, কয়া চাওখংথিদ্বা মওংনো? পুন্মকসি IPC গী সেকসন খৰদি শোয়দনা মসিবু যাদবা যাওরমগনি। অইবনদি শেংনা পনবা গুমদে।

শেল মুনবা, নিবা ইচম চম্বা মওংদা নতনা, নমদুনা নিবা মুনা, নমদুনা অচেনবা গারীদা থৌরি তিংদুনা থৎভুনা মুনবা, নিবা অসি মীয়ামগী শোয়দা ঙামদনা লয়ীদা চংপা অসিনচিংবদা আইন থুগাইবা, public safety, security দা, শীংবা, শাথীনা চাওনা অয়েৎপা পীবা নতনা করি ওইফম থোকই? পুন্মক অসিবু আইন (Law) না যাফম থোকপ্রা? পুন্মকা অসিবু যাদবা criminal law গী section কয়া লৈ হায়না অইবনা থাজে।

মনিপুর ১৯৭২ দা ভারতকী State অমা ওইরবনি। Indian Constitution গী মখাদা থবক থৌরম পুন্মক পাংথোকপা State অমা ওইরবনি। Democratic principle গী মতুং ইন্না লৈপাক মীয়ামগী মহৎ শিনবা Government অমা লৈরবনি, 1972 দগী। অদু ওইরবদি মীয়াম গী শেল, লমচৎ, তুংগী লৈপাক অসিগী মীরোলদা অসুক যান্না মাংগদবা যাওশংগী থৌরমশিং অসিগী মতাংদা করিমতা ঐখোয় মীয়ামগী মহৎ শিনদুনা লৈপাক ঙাকপীরিবা রায়েলবীরিবা লৈঙাক মপুশিংনা খনবীদ্বিবা, উবীদ্বিবা, করিগীনো? মসি পুন্মক অসি লৈপাক মীয়ামগীদি, মখোয় মশা মশাগী ওইনা তুংদা লাক্কদৌরিবা মখোয়গী মচা মশুশিংগীদমক যান্না পেনদবা, থমোই শোকপা রাফমনি।

চহী ৪০ হেন্না হোঞ্জে, হোজিকতি ভারতকী State শিংগী মীয়ামগী মমাঙ্গদা ইকাইনিংঙাই ওইবা যাওশংগী থৌরমশিং অসি মনিপুর লৈঙাক মপুশিংনা যান্না মুনা খুবীরো!

অইবনা লৈঙাক মপুশিংদা হংগংচরিবা রাফমদি, মনিপুরদা লৈরিবা হিনদুশিংগী Constitutional Right সু ফংহনবা অদুগা কংলেপাক (মনিপুর) গী লৈপাক মীয়ামবু, তুংগী মীরোলবুসু মাংহনদনবা যাওশংগী শুটি অসি নোংমদা ওহোকপিরো হায়জবনি। হায়জরিবসি যাবীরকনি হায়না যান্না থাজজে।

লৈপাক মীয়ামগী মহৎশিনদুনা ঙাংজরিবা
রাংখেমচা চীংতমলেন।